

TEBLİĞ

Sağlık Bakanlığından:

AMBULANS VE ACİL BAKIM TEKNİKERLERİ İLE ACİL TIP

TEKNİSYENLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE

ESASLARINA DAİR TEBLİĞ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; ambulans ve acil bakım teknikerleri ile acil tıp teknisyenlerinin ambulans ve acil sağlık hizmetleri istasyonlarında çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar ile görev, yetki ve sorumluklarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; ambulans ve acil sağlık hizmetleri sunan bütün kamu kurum ve kuruluşları, özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişiler ile bu hizmetleri sunmakla yükümlü ambulans ve acil bakım teknikerleri ve acil tıp teknisyenlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 11/5/2000 tarihli ve 24046 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliğinin değişik 28 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Ambulans ve acil bakım teknikerleri ile acil tıp teknisyenlerinin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 4 – (1) Ambulans ve acil bakım teknikerleri (AABT)’nin acil tıbbi yardım ve bakım ile sınırlı olmak kaydıyla tıbbi görev, yetki ve sorumlukları şunlardır;

a) Ambulans ve acil bakım teknikerleri (AABT) Ek-1’deki temel eğitim programı, Ek-2’deki akış şemaları ve diğer zorunlu eğitim programlarına uygun olarak;

- 1) İntravenöz girişim yapmak,
- 2) Hastaneye ulaşıncaya kadar, kabul edilen acil ilaçları ve sıvıları kullanmak,
- 3) Oksijen uygulaması yapmak,
- 4) Endotrakeal entübasyon uygulaması yapmak,

- 5) Kardiyo-pulmoner resüsitasyon ve defibrilasyon yapmak,
- 6) Travma stabilizasyonu yaparak hastanın nakle hazır hale gelmesini sağlamak,
- 7) Uygun taşıma tekniklerini bilmek ve uygulamak,
- 8) Monitörizasyon ve defibrilasyon uygulamak,
- 9) Kırık, çıkık ve burkulmalarda stabilizasyonu sağlamak,
- 10) Yara kapatma ve basit kanama kontrolü yapmak,
- 11) Acil doğum durumunda doğum eylemine yardımcı olmak,

ile yetkilidirler.

b) AABT'ler bu yetkilerini sadece hastane öncesi alanda görev yapan hekimsiz ambulanslar veya acil sağlık araçları ile görev yaparken Ek-1'deki temel eğitim programını tamamladıktan sonra Ek-2'de sunulan akış şemalarına göre uygulayabilirler. Bu yetkilerini, ambulans ve acil sağlık araçları dışında, hekimin yazılı veya sözlü talimatı ve onayı olmadan kullanamazlar.

(2) Acil tıp teknisyenleri (ATT)'nin acil tıbbi yardım ve bakım ile sınırlı olmak kaydıyla tıbbi görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

a) Acil tıp teknisyenleri, birlikte çalıştığı hekim ve/veya AABT'nin talimatı ve onayı ile Ek-1'deki temel eğitim programı ve Ek-2'deki akış şemalarına uygun olarak;

- 1) İntravenöz girişim yapmak,
- 2) Oksijen uygulaması yapmak,
- 3) Endotrakeal entübasyon uygulaması yapmak,
- 4) Uygun taşıma tekniklerini bilmek ve uygulamak,
- 5) Kırık, çıkık ve burkulmalarda stabilizasyonu sağlamak,
- 6) Yara kapatma ve basit kanama kontrolü yapmak,
- 7) Temel yaşam desteği protokollerini uygulamak,
- 8) Temel yaşam desteği uygulaması sırasında yarı otomatik ve tam otomatik eksternal defibrilatörleri kullanmak,
- 9) Travma stabilizasyonu yaparak hastanın nakle hazır hale gelmesini sağlamak,

ile yetkilidirler.

b) ATT'ler bu yetkilerini sadece hastane öncesi alanda görev yapan hekimli ve/veya AABT'li ambulanslar ve acil sağlık araçları, hekim veya AABT bulunmayan nakil ambulansları ile görev yaparken, Ek-1'deki temel eğitim programını tamamladıktan sonra Ek-2'de sunulan akış şemalarına göre uygulayabilirler. Bu yetkilerini ambulans ve acil sağlık araçları dışında, hekimin yazılı veya sözlü talimatı ve onayı olmadan kullanamazlar.

Tıbbi danışma kuralları ve sorumluluklar

MADDE 5 – (1) Ambulans ve acil bakım teknikerleri ve acil tıp teknisyenleri hekimsiz ambulans ve acil sağlık araçları ile görev yaparken Ek-2’ deki akış Şemalarına uygun olarak hastaya tıbbi müdahale yapar. Bu personel Ek-2’ deki akış Őemalarında (KKM) işareti ile gösterilen işlem basamakları için komuta kontrol merkezine danışmak ve tıbbi danışman olarak görevli hekim veya merkez tarafından yönlendirilen uzman hekimin onayını almak zorundadır. Bu onayı verme veya ilgili uzman hekime yönlendirme yetkisi tıbbi danışman olarak görevlendirilen hekime aittir. Merkezde görevlendirilen tıbbi danışman, telefon veya telsiz ile kendisine ulaşan AABT ve ATT’ nin verdiği bilgilere göre tıbbi müdahale onayını bizzat verir veya ilgili uzman hekime yönlendirir veya işleme onay vermez. Onay vermediği takdirde tıbbi danışman, AABT ve ATT’ nin yapacağı işlemi bildirmek zorundadır. Tıbbi danışman, hasta veya yaralı hakkında kendisine verilen bilgiler, akış Şemaları ve ambulansın sağlık kuruluşuna uzaklığı gibi somut bilgi ve belgelere göre bu kararı verir. Bu görüşmelerin ses kayıtlarının merkez tarafından kaydedilmesi veya çalıştığı kurumda görevli personel ile birlikte yazılı olarak kayıt altına alınması zorunludur. Tereddte düşülmesi durumunda tıbbi danışman tarafından hasta veya yaralının vital bulguları ve değerlendirme bulgularının teknik imkanlar dahilinde iletişim cihazları aracılığıyla merkeze veya uzman hekime gönderilmesi istenir.

(2) AABT ve ATT danışman hekime ulaşamadığı veya ulaşıp onay alamadığı durumlarda, akış Őemalarındaki tıbbi danışman onayı isteyen işlemleri yapamaz. Bu durumda hastanın temel ve ileri yaşam desteği uygulamaları ile stabilizasyonu sağlanarak gecikmeksizin uygun en yakın sağlık kuruluşuna nakli sağlanır. Gerekiyorsa oksijen ve sıvı uygulamasına başlanır; kardiyo pulmoner resusitasyon ve defibrilasyon uygulamaları dışında akış Őemalarındaki tıbbi danışman onayı istenen ilaçlar kullanılmaz.

Acil ilaç kullanımı ve hekim desteği

MADDE 6 – (1) Ek-2’ de bulunan akış Őemalarındaki tıbbi danışman onayı istenen ilaçların kullanım basamakları tıbbi danışmanın onayı ile ancak aşağdaki durumlarda, AABT’ ler tarafından uygulanabilir.

(2) Hastanın hayati tehlikesinin bulunması ve bununla birlikte;

a) Ulaşım sresinin uzaması,

b) Bölgesel ve çevresel zorunluluklar,

c) Ulaşım aracından ambulandan kaynaklanan sorunlar,

d) ok sayıda hasta ve yaralının bulunduğu büyük kaza ve afetlerin olması, hallerinde akış Őemalarındaki acil ilaç kullanım basamakları uygulanır.

(3) Kardiyo pulmoner resusitasyon ve defibrilasyon uygulaması esnasında acil ilaç kullanım basamaklarının uygulanması aranmaz. Bu durumda, AABT yaptığı değerlendirme ve hastanın muayenesi sonucunda gerekli gördüğü takdirde sorumluluk tamamen kendisinde olmak üzere, gecikmeksizin tıbbi danışmanın bilgisi ve onayı olmadan bu işlem basamağına başlar.

(4) Kardiyo pulmoner resusitasyon ve defibrilasyon uygulaması gerektiren durumların dışında, öncelikle hasta ve yaralının değerlendirilmesi ve gerekiyorsa temel ve ileri yaşam desteği uygulamaları ile stabilizasyonu sağlanarak gecikmeksizin uygun en yakın, sağlık kuruluşuna nakli sağlanır. Gerekiyorsa oksijen ve sıvı uygulamasına başlanır. Ancak Ek-2’ de bulunan akış Őemalarındaki tıbbi danışman onayı istenen ilaçlar kullanılmaz.

(5) AABT, gerektiğinde olay yerine hekimli ambulans gönderilmesini tıbbi danışman ve merkezden ister. Bu durumda tıbbi danışmanın da onayı ile merkez, olay yerine en yakın hekimli ambulansı veya acil sağlık araçları ile hekimini göndermek için gerekli talimatı uygular. Hastanın bulunduğu yer veya uzaklık nedeniyle, gerekli ise kara ambulansları dışında hava veya deniz ambulansları veya ulaşım araçları da bu işlem için harekete geçirilir. Hekim hastaya ulaşana kadar AABT, akış Şemalarına uygun olarak gerekli acil tıbbi uygulamaları tıbbi danışmandan da onay alarak yapmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ambulans ve Acil Bakım Teknikerleri ile Acil Tıp Teknisyenlerinin

Mezuniyet Sonrası Eğitim Programları

Eğitim Programları

MADDE 7 – (1) AABT/ATT mezuniyet sonrası zorunlu eğitim programları, 40 saatlik “Temel Eğitim”, 20 saatlik “Erişkin İleri Yaşam Desteği”, 32 saatlik “Travma İleri Yaşam Desteği”, 28 saatlik “Çocuklarda İleri Yaşam Desteği” ve 32 saatlik “Ambulans Kullanımı ve Bakımı Eğitim” programlarından oluşur.

(2) Temel Eğitim, Erişkin İleri Yaşam Desteği, Çocuk İleri Yaşam Desteği ve Travma İleri Yaşam Desteği Eğitim Programlarına katılarak eğitimlerinde 85 ve üstünde not alarak başarılı olanlara verilecek olan sertifika 3 yıl süre ile geçerli olur. Mezuniyet sonrası eğitim programlarına katılanlar, eğitiminin ders saatlerini tamamlamadıkları takdirde eğitimi tekrar etmek, sınavında başarısız oldukları takdirde en geç 6 ay içerisinde ilgili sınava tekrar katılmak zorundadır.

Zorunlu eğitim programları

MADDE 8 – (1) Ambulans ve acil bakım teknikerleri (AABT) ve acil tıp teknisyenleri (ATT) için mezuniyet sonrası zorunlu eğitim programları:

- a) Ambulans Kullanımı ve Bakımı Eğitim Programı (AABT/ATT)
- b) Temel Eğitim Programı (AABT/ATT)
- c) Erişkin İleri Yaşam Desteği Eğitim Programı (AABT)
- d) Çocuk İleri Yaşam Desteği Eğitim Programı (AABT)
- e) Travma İleri Yaşam Desteği Eğitim Programı (AABT)

(2) AABT’lerin bu eğitim programlarının tamamına katılımları zorunludur. ATT’ler için zorunlu eğitim programları ise Ambulans Kullanımı ve Bakımı Eğitimi Programı ve Temel Eğitim Programlarıdır ve bu programlara AABT’ler ile birlikte katılabilirler. AABT’ler, Temel Eğitim Programı, Erişkin İleri Yaşam Desteği Eğitim Programı, Çocuk İleri Yaşam Desteği Eğitim Programı ve Travma İleri Yaşam Desteği Eğitim Programlarını en geç üç yıl içinde tamamlamak ve sertifika almak zorundadır.

(3) Bu eğitim programlarının konuları ve içeriği Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenir. (4) Temel Eğitim Programı Ek-1’deki konu başlıkları ile belirlenmiştir.

Eğitimlerin organizasyonu ve sertifikaların düzenlenmesi

MADDE 9 – (1) AABT/ ATT’lerin mezuniyet sonrası zorunlu eğitimleri, bu Tebliğde belirlenen program çerçevesinde Sağlık Bakanlığının belirleyeceği eğitim müfredatı ile il sağlık müdürlüklerinin koordinasyon ve sorumluluğunda, eğitim ve araştırma hastaneleri, üniversiteler, acil sağlık hizmetleri bölge eğitim ve araştırma merkezleri ve ilgili derneklerin katılımı ve işbirliği ile yapılır. Eğitimler sonunda teorik ve uygulamalı iki ayrı sınav yapılır. Her kursta eğitimci yanında bir eğitim koordinatörü ve bir kurs yöneticisi bulunur. Acil hekimliği sertifika programında eğitimci olan hekimler ve zorunlu eğitim programları kapsamında eğitimci eğitimi alan sağlık personeli ve Sağlık Bakanlığı tarafından bu programlar için eğitimciliği onaylanan eğitimciler bu eğitimlerde görev alabilirler. Bölge koordinatör illeri bu eğitimlere eğitimci desteği verebilir ve gerektiğinde eğitimlerin yapılmasını organize eder. Zorunlu ve geliştirme eğitimlerinin sertifikaları eğitimin düzenlendiği il sağlık müdürlükleri tarafından Ek-3’teki sertifika örneğine göre düzenlenir. İllerde düzenlenecek zorunlu eğitim programlarının ve geliştirme eğitim programlarının yıllık planı ve kurs sonuç raporları düzenli olarak Sağlık Bakanlığına bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

EK-1

AMBULANS VE ACİL BAKIM TEKNİKERİ (AABT) VE ACİL TIP TEKNİSYENİ (ATT)

TEMEL EĞİTİM PROGRAMI KONULARI

1. Acil Sağlık Hizmetleri
2. Hastanın Değerlendirilmesi
3. Temel Yaşam Desteği ve Otomatik Eksternal Defibrilatör Kullanımı
4. Göğüs Ağrılı Hastaya Yaklaşım
5. Solunum Sıkıntısı Olan Hastaya Yaklaşım
6. Nörolojik Acillere Yaklaşım
7. Obstetrik Acillere Yaklaşım
8. Diyabetik Acillere Yaklaşım
9. Zehirlenmelerde Acil Yaklaşım
10. Sıcak ve Soğuk Acillerine Yaklaşım
11. Yanıklarda Acil Yaklaşım
12. Hastane Öncesi Kullanılan Acil İlaçlar ve Sıvı Uygulamaları
13. Travmalı Hastaya Yaklaşım
14. Ambulans Ekipmanları Kullanımı ve Bakımı
15. Hasta ve Yaralı Taşıma Teknikleri

16. İleri Hava Yolu Uygulamaları
17. EKG
18. Kardiyak Aritmilerde Acil Yaklaşım

EK-2

HASTANE ÖNCESİ ACİL TIBBİ YARDIM VE BAKIM

AKIŞ ŞEMALARI

(Yetişkin Uygulama Kılavuzu ve Çocuk Uygulama Kılavuzu şeklinde 2 adet kitap ekte sunulmuştur)

AKIŞ ŞEMALARI'nı görmek için tıklayınız

EK-3

Sağlık Bakanlığı Logosu

Sağlık Müdürlüğü Logosu

T.C.

SAĞLIK BAKANLIĞI

.....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Sertifika No: İl Kodu, Görev Ünvanı(AABT,ATT)-Eğitimin Cinsi(TE,AKB,ÇİY,EİY,TİY,GE)0001

(ÖRNEK: 06AABT-TE0001)

Belge Geçerlilik Tarihi:

.....**EĞİTİM PROGRAMI SERTİFİKASI**

AABT/ATT.....

.....tarih ve.....sayılı Ambulans ve Acil Bakım Teknikerleri İle Acil Tıp Teknisyenlerinin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğ kapsamındatarihleri arasındailinde düzenlenensaatlik teorik ve uygulamalıEğitim Programını başarı ile tamamlayarak sertifika almaya hak kazanmıştır.

Sağlık Müdürü